

BUDOWANIE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

WYCHOWANIE A PROFILAKTYKA

WYCHOWANIE jest procesem, w którym wychowanek ma dojść do pełni osobowego rozwoju poprzez:

- ➔** ukształtowanie prawego charakteru,
- ➔** budowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i dobro wspólne,
- ➔** uznanie i przestrzeganie norm społecznych,
- ➔** budowanie postawy życzliwości i miłości do ludzi,
- ➔** uświadomienie sobie celów życiowych.

WCHOWANIE jest więc stałym procesem doskonalenia się wychowanka, który poprzez swoje wybory i działania rozwija się i usprawnia swoje ludzkie zdolności do bycia w pełni człowiekiem.

Rola wychowawcy ogranicza się do towarzyszenia wychowankowi w tym rozwoju i stwarzania takich warunków, które ten rozwój umożliwiają.

PROFILAKTYKA

Jest chronieniem człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowaniem na nie.

Jej celem jest ochrona człowieka, dziecka, ucznia, wychowanka przed wszelkimi zakłóceniami rozwoju.

Na pozór może się wydawać, że wszelkie zagrożenia czekają na ucznia w świecie zewnętrznym, gdy w istocie to on sam takich wyborów, które zakłócają jego rozwój.

Człowiek niedojrzały sam dla siebie może być zagrożeniem. Dlatego prowadzenie dziecka ku dojrzałości jest zarówno **wychowaniem** jak i **profilaktyką**.

Oddziaływanie profilaktyczne ma szczególne znaczenie w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Ta faza rozwoju stanowiąca pomost pomiędzy dzieciństwem a dorosłością, w czasie której dokonuje się wiele zmian w osobowości młodego człowieka. Zmiany te prowokowane intensywnym rozwojem biologicznym, mają swój wyraz w emocjonalności i duchowości, od dążenia do większej samodzielności aż po określenie własnej tożsamości. **Dlatego jest to czas podatny na zakłócenia i podejmowanie zachowań ryzykownych.**

ZACHOWANIA RYZYKOWNE

to „działania zwiększające prawdopodobieństwo pojawienia się niekorzystnych psychologicznych, społecznych i zdrowotnych konsekwencji”, a więc zaburzających prawidłowy rozwój

Najpoważniejsze **zachowania ryzykowne**:

- **palenie tytoniu,**
- **używanie alkoholu,**
- **używanie innych środków psychoaktywnych,**
- **zachowania agresywne i przestępcze**

Wiele różnych bezpośrednich motywów skłania dzieci i młodzież do podejmowania zachowań ryzykownych.

Najczęściej jest to:

- ciekawość
- przekora
- manifestowanie niezależności
- manifestowanie dorosłości
- fascynacja
- presja grupy
- moda
- sposób na stres
- urozmaicenie nudnego życia
- przynależenie go grupy
- odwaga źle pojęta
- chęć zaimponowania
- lęk przed odrzuceniem.

Jeżeli głównym celem **profilaktyki** jest ochrona przed zagrożeniami, to punktem wyjścia do projektowania działań profilaktycznych powinno być zastanowienie się, **co do tych zachowań prowadzi** a co stanowi zabezpieczenie przed nimi.

Te cechy jednostki i środowiska, które sprzyjają podejmowaniu zachowań ryzykownych nazywamy **czynnikami ryzyka**.

Natomiast te, które zwiększają odporność dziecka na działanie czynników ryzyka nazywamy **czynnikami chroniącymi**.

Najważniejsze **czynniki chroniące** (warunki zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka)

- ➔ silna więź emocjonalna z rodzicami,
- ➔ zainteresowanie nauką szkolną,
- ➔ regularne praktyki religijne,
- ➔ poszanowanie prawa, wartości i autorytetów społecznych,
- ➔ przynależność do pozytywnej grupy.

Najważniejsze **czynniki ryzyka** (warunki sprzyjające zachowaniom ryzykownym) to:

- ➔ środowisko promujące dane wzorce zachowań (przeludnienie, przestępcze)
- ➔ normy społeczne
- ➔ modelowanie takich zachowań w domu i szkole
- ➔ konflikty, izolacja w dzieciństwie
- ➔ grupa rówieśnicza w której normą są zachowania dysfunkcyjne
- ➔ niskie wyniki w nauce i brak celów życiowych

Zatem działania profilaktyczne powinny być skierowane na osłabienie **czynników ryzyka** i wzmocnienie **czynników chroniących**.

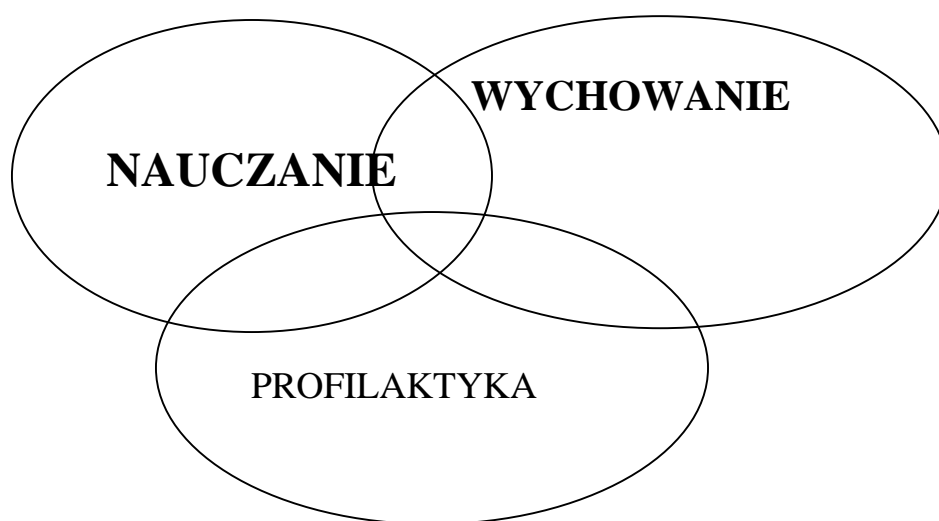
Jeżeli program nastawiony jest na osłabienie **czynników ryzyka**, to mamy do czynienia z profilaktyką o charakterze **defenzywnym**, jeżeli zaś na wzmocnienie **czynników chroniących** to ma charakter **kreatywny**.

Charakter profilaktyki zależy od rozpoznania potrzeb środowiska i stopnia zagrożenia.

Są grupy ryzyka:

- niskiego
- podwyższonego
- wysokiego.

PROGRAM SZKOLNEJ PROFILAKTYKI
to ogół działań chroniących dzieci i młodzież przed
zakłóceniami w rozwoju i interwencyjnych działaniach
w sytuacjach pojawiających się zagrożeń.

Przyczyny wprowadzania szkolnego programu profilaktyki:

- kryzys w moralnym i kulturowym rozwoju dzieci i młodzieży
- dysfunkcje i patologie w rodzinie, brak umiejętności komunikowania się z dziećmi
- kryzys wartości u młodzieży
- brak ideałów i autorytetów
- rosnąca liczba nadużywających alkoholu, narkotyków, popełniających czyny niezgodne z prawem
- coraz więcej przestępstw popełnionych przez dzieci poniżej 13 roku życia

Cele wprowadzenia szkolnego programu profilaktyki:

- wzmocnienie u uczniów postaw pożądanых społecznie i akceptowanych powszechnie zachowań
- uczenie uczniów umiejętnego realizowania własnych potrzeb z poszanowaniem drugiego człowieka
- pomaganie uczniom w budowie własnej hierarchii wartości
- rozwijanie wrażliwości na cierpienie i niesprawiedliwość
- promowanie trybu życia zapewniającego zdrowie psychiczne i bezpieczeństwo w dorastaniu do odpowiedzialnego życia
- poprzez zgodne oddziaływanie wszystkich nauczycieli uzyskanie zmiany w zachowaniach u zagrożonych niedostosowaniem społecznym

Wstępna diagnoza problemów wychowawczych –co mnie najbardziej niepokoi w zachowaniu uczniów?

Posiedzenie Rady pedagogicznej nr1

Cele:

1. Wstępne rozpoznanie problemów wychowawczych w szkole.
2. Zbieranie informacji na temat dotychczasowej pomocy, uzyskiwanych od różnych instytucji i specjalistów w rozwiązywaniu problemów wychowawczych
3. Zebranie informacji na temat innych możliwych źródeł pomocy, które mogą działać na rzecz promocji zdrowia.

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie

Ćwiczenie

W pracy z Radą Pedagogiczną przeprowadzamy wstępne rozpoznanie sytuacji wychowawczej. Proponuję aby każdy nauczyciel wybrał i wypisał cztery najtrudniejsze dla niego problemy wychowawcze (każdy problem na oddzielnej kartce). Zbieram kartki, odczytując je i układamy na wspólnym plakacie, porządkując w grupy powtarzające się problemy.

Uporządkowane w grupy problemy należy nazwać, tworząc **listę zachowań problemowych**, np..:

W naszej szkole problemami wychowawczymi są:

- wagary
- zachowanie agresywne
- brak zainteresowania nauką
- używanie wulgaryzmów
- brak kultury osobistej
- charakter kontaktów z rodzicami

Opracowała: mgr Anna Rzehak

PROBLEMY WYCHOWAWCZE W SZKOLE

PALENIE
PAPIEROSÓW

PRZEKLEŃSTWA

BRAK
MOTYWACJI DO
NAUKI

NIEUSPRAWIEDLIWIONE
GODZINY

WULGARYZMY

OPUSZCZANIE
LEKCJI

NISZCENIE MIENIA
SZKOLNEGO

AGRESJA

BÓJKI MIĘDZY
UCZNIAMI